

2. TERMOCHEMIE

V této kapitole se dozvíte:

- Přímá úměra lze použít i v některých termochemických úlohách
- „Trojčlenka“ je opravdu univerzálním matematickým nástrojem

Budete schopni:

- Řešit některé termochemické úlohy s minimálním matematickým aparátem
- Určit optimální metodu řešení dané úlohy

Klíčová slova této kapitoly:

Entalpie, teplo, teplota, ideální plyn, standardní podmínky

Čas potřebný k prostudování učiva kapitoly:

0,5 + 4 hodiny (teorie + řešení úloh)

Průvodce studiem.

Předkládám pouze příklady, kde je možné alespoň v části řešit „trojčlenku“.

Předpokládám zároveň schopnost základní orientace v termochemii.

Proto nepředkládám toto téma uceleně tzv. „od začátku“.

Určete slučovací entalpii oxidu siřičitého, jestliže se spálením 12,8 gramů síry uvolní energie 116 kJ.

Slučovací entalpie SO_2 se rovná reakční entalpii této reakce.

$$M(\text{S}) = 32 \text{ g} \cdot \text{mol}^{-1}$$

n (mol)		m Cu (g)
1	...	32
x	...	12,8

$$x = \frac{12,8}{32} = \underline{0,4 \text{ mol}}$$

energie (kJ)		n (mol)
116	...	0,4
x	...	<u>1</u>

$$x = \frac{116}{0,4} = \underline{290 \text{ kJ}}$$

Slučovací entalpie oxidu siřičitého se rovná $\Delta_{sl}H = - 290 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1}$.

Vypočti teplo nutné k rozkladu 10 gramů uhličitanu vápenatého na oxid vápenatý a oxid uhličitý .

$$\Delta_{sl}H (\text{CaCO}_3) = - 1212,1 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1}$$

$$\Delta_{sl}H (\text{CaO}) = - 635,1 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1}$$

$$\underline{\Delta_{sl}H (\text{CO}_2) = - 393,6 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1}}$$

$$\Delta H = -1028,7 + 1212,1 = \underline{183,4 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1}}$$

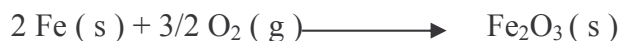
$$M (\text{CaCO}_3) = 100,8 \text{ g} \cdot \text{Mol}^{-1}$$

energie (kJ)		m (g)
183,4	...	100,8
x	...	<u>10</u>

$$x = \frac{183,4 \cdot 10}{100,8} = \underline{18,2 \text{ kJ}}$$

Musíme dodat 18,2 kJ energie .

Určete množství tepla, které se uvolní při oxidaci 1000 gramů železa na oxid železitý.

Průvodce studiem.

Mohu samozřejmě vyčíst 4, 3 $\longrightarrow$ 2, pak musím násobit dvěma

$$\Delta_{\text{sl}}H (\text{Fe}_2\text{O}_3) = \Delta H = - 816,4 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1}$$

$$M (\text{Fe}) = 55,85 \text{ g} \cdot \text{mol}^{-1}$$

energie (kJ)		m (g)
- 816,4	...	111,7
x	...	1000

$$x = \frac{- 816,4 \cdot 1000}{111,7} = - 7\,308,9 \text{ kJ}$$

Při oxidaci se uvolní energie - 7 308,9 kJ .

Kolik tepla se uvolní při spálení 20 litrů vodíku za normálních podmínek ?

Průvodce studiem.

Pracuji s ideálním plynem za standardních podmínek

($p = 101325 \text{ Pa}$, $T = 293 \text{ K}$)

Standardní molární objem $V_{mn} = 22,4 \text{ dm}^3$

$$\Delta_{\text{sl}}H (\text{H}_2\text{O}) = - 242 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1}$$

$$\underline{\Delta H = - 484 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1}}$$

energie (kJ)

V (dm³)

- 484	...	44,8
x	...	20

$$x = \frac{- 484 \cdot 20}{44,8} = - \underline{216 \text{ kJ}}$$

Uvolní se energie ve formě tepla ve výši -216 kJ .

Úkol k textu.

Vypočítejte výhřevnost vodíku.

Vypočti předchozí příklad, jestliže je produktem kapalná voda .

Průvodce studiem.

Jen k provětrání mozkových buněk :

Teplo Q je forma přenosu energie při vzájemném styku soustav s různou teplotou.

Teplota T je termodynamická stavová veličina.

K určení slučovací entalpie oxidu měďnatého bylo spáleno 32 gramů mědi, přičemž se uvolnila energie 78,5 kJ . Určete slučovací entalpii oxidu měďnatého .

$$M \text{ (Cu) } = 63,546 \text{ g } \cdot \text{ mol}^{-1}$$

energie (kJ)		m (g)
- 78,5	...	32
x	...	63,546

$$x = \frac{- 78,5 \cdot 63,546}{32} = - \underline{156 \text{ kJ}}$$

Slučovací entalpie oxidu měďnatého je $\Delta_{\text{sl}}H \text{ (CuO)} = - 156 \text{ kJ } \cdot \text{ mol}^{-1}$.

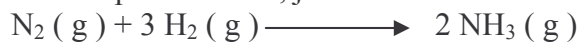
Korespondenční úkol.

1. Vypočtete, jaké množství tepla se uvolní, resp. spotřebuje při redukci 100 gramů oxidu železitého hliníkem aluminotermicky.

1. Vypočtete spalnou entalpii pyritu .

2. Kolik tepla se uvolní, jestliže reakce

Probíhá při teplotě 25 °C jen z 80 % ?

Shrnutí kapitoly.

Rozsah termochemických výpočtů je samozřejmě podstatně větší, než zde bylo no. Tento malý exkurz chtěl ukázat možnosti využití „trojčlenky“ i v této oblasti.